

Vergaderjaar 2009–2010

30 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 78

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 30 september 2009

De vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de brief van 10 juni 2009 inzake een ontwerp voor een wijziging van de Regeling groenprojecten 2005 (Kamerstuk 30 196, nr. 61).

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft deze vragen beantwoord bij brief van 28 september 2009. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Koopmans

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GL), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), onder-voorzitter, Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Koopmans (CDA), voorzitter, Spies (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Vietsch (CDA), Aptroot (VVD), Samsom (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Roefs (PvdA), Neppéus (VVD), Van Leeuwen (SP), Jansen (SP), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Ouwehand (PvdD), Bilder (CDA), Wiegman-van Meppelen Schepink (CU), Linhard (PvdA) en De Mos (PVV).
Plv. leden: Vendrik (GL), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Remkes (VVD), Jacobi (PvdA), Pieper (CDA), Koppejan (CDA), Ormel (CDA), Koşer Kaya (D66), Leijten (SP), Schreijer-Pierik (CDA), De Krom (VVD), Vermeij (PvdA), Waalkens (PvdA), Vos (PvdA), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Gerkens (SP), Elias (VVD), Schermers (CDA), Thieme (PvdD), Algra (CDA), Ortega-Martijn (CU), Smeets (PvdA) en Agema (PVV).

Inleiding

Deze wijziging, welke onderdeel uitmaakt van het crisismaatregelenpakket, betreft een aanpassing gericht op energiebesparing in de gebouwde omgeving en is gekoppeld aan het Energiebesparingskrediet. In het kader van het crisismaatregelenpakket heeft minister Van der Laan toegezegd aan uw Kamer dat het Energiebesparingskrediet en de gewijzigde Regeling groenprojecten, medio juli 2009, in werking zouden treden. De politieke belangen vergden een spoedige inwerkingtreding van deze onderdelen van het crisismaatregelenpakket. Daarom is de wijziging van de Regeling groenprojecten 2005 vooruitlopend op de beantwoording van de Kamervragen gepubliceerd. Ik betreur het dat ik tot dit besluit heb moeten komen, maar hoop dat U mede in het licht van de politieke belangen deze afweging begrijpt.

1

Hoeveel groenverklaringen zijn er de laatste jaren afgegeven voor de categorieën die betrekking hebben op de gebouwde omgeving? Voor hoeveel geld? Zijn de cijfers over 2008 al bekend en zo ja, kunt u die aan de Kamer doen toekomen? Welke aantallen streeft u voor de komende jaren na? Voor hoeveel geld?

Er zijn diverse projectcategorieën die betrekking hebben op de gebouwde omgeving. Zowel op het terrein van duurzame energie, energiebesparing als duurzaam bouwen.

In onderstaande tabel zijn de groenverklaringen opgenomen met een relatie tot de gebouwde omgeving.

	2005		2006		2007		2008	
	projecten	vermogen	projecten	vermogen	projecten	vermogen	projecten	vermogen
Zonne-energie fotovoltaïsch	1	97 835	1	200 228	3	224 364	6	774 778
Zonne-energie thermisch	1	189 955	3	97 050			12	3 389 597
Warmtepompen	7	977 268	3	3 085 395	6	2 041 396	26	24 044 847
Warmte- en koudeopslag	3	4 064 152	3	933 129	2	1 145 680	6	4 500 581
Warmtedistributie	7	47 420 283	2	52 727 140	7	72 846 216	4	52 286 944
Woning nieuwbouw	7	5 309 304	6	3 879 876	11	22 632 610	6	15 417 402
Woning herbestemming								
Woning renovatie	1	6 568 562	2	3 573 570	5	43 563 520	4	15 383 368
Utiliteitsbouw	1	393 600	2	2 150 000	4	3 300 440	19	16 075 652

Naast deze wijziging is een integrale wijziging van de Regeling groenprojecten voorgelegd aan de Europese Commissie voor de staatssteuntoetsing. De verwachte inwerkingtreding van de integrale wijziging is eind 2009. Met deze nieuwe regeling als uitgangspunt worden de volgende investeringsvolumes per jaar verwacht:

	In miljoenen €
Zonne-energie fotovoltaïsch	5
Zonne-energie thermisch	1
Warmtepompen en WKO	5
Warmtedistributie	35
Woning nieuwbouw	50
Woning herbestemming	10
Woning renovatie	100
Utiliteitsbouw	160

2

*Wat kost de Regeling groenprojecten de overheid jaarlijks?
Welke baten staan hier tegenover?*

De kosten van de Regeling groenprojecten betreffen gedeerde belastinginkomsten. De kosten zijn opgenomen in de Miljoenennota en bedragen voor 2009 in totaal € 166 miljoen (vrijstelling: € 73 miljoen + heffingskorting € 93 miljoen).

De opbrengsten van de regeling zijn divers. Inschattingen zijn dat jaarlijks duurzame investeringen worden uitgelokt voor een bedrag van ongeveer € 1 miljard. Dit betreft zonder uitzondering innovatieve investeringen.

3

Is voorliggende wijziging het antwoord op het verzoek van de ASN-Bank in het «Jaarbericht groen beleggen 2008»: «Als je nou de groenregeling tijdelijk heel breed inzet om dat dilemma te doorbreken, dan kun je een enorme versnelling op gang brengen. We moeten zorgen dat je eigenaren in een keer kunt doorsluizen naar een «smooth process» waarin alles geregeld is. Daar hoor je wat wel en niet kan, je krijgt er de garantie dat beloofde besparingen ook werkelijk gemaakt worden, ze zorgen voor een goedkope groene financiering en als het moet zorgen ze ook voor tijdelijke huisvesting»? Op welke onderdelen wel, op welke niet?

De wijziging is gedeeltelijk een antwoord op genoemd verzoek. Gedeeltelijk omdat wijziging van de regeling beperkt is tot investeringen die gedaan worden door particulieren. Juist omdat de wijziging beperkt is tot particulieren hoeft de wijziging niet tevoren getoetst te worden door de Europese Commissie.

Zoals bovenstaand aangegeven ligt een meer fundamentele wijziging van de regeling, waarin onder andere een energiebesparingdienst zoals geformuleerd door ASN is opgenomen, op dit moment voor bij de Europese Commissie ter staatssteuntoetsing.

4

Overweegt u om een nieuwe categorie, namelijk de gezondheidszorg, te introduceren, zoals de Rabobank in het jaarbericht 2008 voorstelt, gezien het enorme onderbenutte potentieel voor energiebesparing en duurzame energie in de gezondheidszorg? Wat zijn de voor- en nadelen hiervan? Op welke andere wijze wordt dit potentieel aangeboord?

De gezondheidszorg kon en kan reeds gebruikmaken van de mogelijkheden die de Regeling groenprojecten biedt en doet dit ook, zij het in beperkte mate. Een uitbreiding met een nieuwe categorie is daarom niet noodzakelijk. Naar verluidt speelt of speelde de wijze van financiering een belangrijke rol voor wat betreft de aandacht voor energiebesparing en duurzame energie in de gezondheidszorg: nadruk op lage initiële investeringen terwijl de exploitatielasten op langere termijn minder in de keuze worden betrokken.

5

Is het waar dat nu alleen biologische boeren een groenverklaring kunnen krijgen? Overweegt u om een nieuwe categorie «duurzame landbouw» te introduceren, zoals de Rabobank specifiek voor de veehouderij in het jaarbericht 2008 voorstelt? Wat zijn de vooren nadelen hiervan?

Naast de biologische landbouw kent de regeling een belangrijke categorie voor de glastuinbouw. Daarnaast kunnen boeren eveneens een groenverklaring ontvangen voor duurzame energie, energiebesparing en agrarisch natuurbeheer.

6

Wat is uw reactie op de suggestie van de heer Krouwel van de Rabobank: «Maar ik durf te beweren dat er ook in de gangbare veehouderij boeren zijn die buitengewoon duurzaam bezig willen zijn zonder biologisch te worden. Terwijl er ook biologische boeren op tractoren rijden die helemaal niet milieuvriendelijk zijn maar die zij wel groen kunnen financieren. Een gangbare boer die juist wel milieuvriendelijke tractoren wil en andere duurzame maatregelen wil nemen, kan dat niet. Dan zou ik zeggen: stimuleer die koplopers zonder dat ze nou per se biologisch moeten worden. Op die manier kun je een hele sector verder helpen.»?

In de regeling zoals die op dit moment ter toetsing bij de EC ligt, is inderdaad een categorie voor duurzame melkveehouderij opgenomen. Naar verwachting zal dit € 50 miljoen per jaar aan investeringen betreffen.

7

Welke andere projectcategorieën zijn overwogen om te wijzigen of op te nemen in de Groenregeling? Vindt hierover overleg plaats met de sector?

Het proces van aanpassing van de regeling en selectie van de nieuwe categorieën is in nauwe samenspraak met diverse maatschappelijke actoren gevoerd. Naast de beleidsdepartementen was met name een grote rol weggelegd voor de financiële sector, omdat die uiteindelijk bereid moet zijn een lening voor een investering te verstrekken. Er zijn zeer veel categorieën overwogen. Uiteindelijk zijn de categorieën overgebleven die voldoende innovatief en milieuvriendelijk zijn, die passen binnen de beleidsdoelstellingen én die volgens de financiële sector financierbaar zijn.

8 en 9

Lezen wij de zeer onduidelijk geformuleerde toelichting zo goed, dat een verlaging van het label met één stap nog wel in aanmerking komt voor financiële bijdrage?

Lezen wij de zeer onduidelijk geformuleerde toelichting zo goed dat de twee stappen lager minimaal uit moeten komen bij label-B om niet meer in aanmerking te kunnen komen voor financiële bijdrage? Zo nee, wat is dan wel de juiste uitleg van de toelichting?

De Regeling groenprojecten 2005 bestond oorspronkelijk uit drie niveaus, te weten een energieverbetering van respectievelijk minimaal twee, minimaal vier en minimaal vijf labelstappen. Met de voorliggende wijziging van de Regeling groenprojecten is het laagste ambitieniveau komen te vervallen. Dit betrof de energieverbetering van minimaal twee labelstappen, waarbij men minimaal op een B-label uitkomt. Voor een dergelijke renovatie konden particulieren maximaal € 25 000 groene hypotheek verkrijgen.

Het schrappen van het laagste ambitieniveau is een recentelijk besluit geweest in het kader van het samenstellen van het crisismaatregelenpakket. Hierbij is dit niveau uitgeruild ten gunste van de uitbreiding van de mogelijkheid van groenfinanciering van zonnecellen, zonnecollectoren en warmtepompen.

De overige twee energieverbeteringsniveaus bij renovatie van particuliere woningen blijven in werking. Dit houdt in dat wanneer particulieren in hun woning een energieverbetering van minimaal vier labelstappen realiseren en minimaal op een B-label uitkomen, men maximaal een groenhypotheek van € 50 000 kan verkrijgen. Indien particuliere woningeigenaren een energieverbetering van minimaal vijf labelstappen behalen en daarbij uitkomen op minimaal een A-label, bedraagt de maximaal te verkrijgen groenhypotheek € 100 000.

Betekent de voorgestelde wijziging dat het ene goede project wordt gefinancierd door een ander goed project uit te kleden? Waarom is hiervoor gekozen? Hoeveel milieuwinst levert dit per saldo op?

In de praktijk bleek dat eigenaren nagenoeg geen gebruik maakten van de mogelijkheid om groenfinanciering (groene hypotheek) te krijgen voor renovatie van hun woning volgens het laagste ambitieniveau (tweelabelstappen, minimaal B-label, groene hypotheek € 25 000). Het voor dit onderdeel gereserveerde budget wordt nu ingezet voor groenfinanciering voor zonnecellen, zonnecollectoren en warmtepompen. Om de toegankelijkheid voor eigenaar-bewoners voor investeringen in bovengenoemde energiebesparingsmaatregelen te vergroten, is het in de Regeling groenprojecten opgenomen drempelbedrag van € 22 000 geschrapt en is de looptijd van de groenfinanciering verlengd van 10 naar 15 jaar.

M.b.t. de te behalen milieuwinst, heeft de minister voor WWI het crisispakket laten doorrekenen door ECN op energiebesparingseffecten. Dit was voor slechts enkele individuele instrumenten mogelijk. De aanpassing van de Regeling groenprojecten is geen op zichzelf staande maatregel, maar maakt integraal onderdeel uit van de Meer met Minder Aanpak.

Bepaling van het individuele effect is dan ook niet mogelijk. ECN heeft in haar beschouwing aangegeven dat, gezien het zeer beperkte gebruik van de groenregeling voor het laagste ambitieniveau van slechts 2 labelstappen, de wijziging tot effect zal hebben dat met een grotere zekerheid de doelstellingen voor de bestaande bouw gehaald kunnen worden omdat het aantrekkelijker wordt voor eigenaar-bewoners om maatregelen te nemen.